

การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

Participative Management Affecting Smart School Under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1

^{1*}มนธิดา เก่งนำชัยตระกูล Montida Kengnumchaitrakul

^{2**}พิชญภา ยืนยาว Pitchayapa Yuenyaw

^{3***}นภาพรณ ยอดสิน Napaporn Yodsin

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

^{1,2,3} Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University

*First author, e-mail: Montida1994@gmail.com

Corresponding author, e-mail: **pitchayapatom@gmail.com

***jeabplaynet@hotmail.com

Received July 17, 2025; Revised July 29, 2025; Accepted: December 17, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 2) ศึกษาระดับสถานศึกษาอัจฉริยะและ 3) วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อสถานศึกษาอัจฉริยะของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 2,017 คน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 จำนวน 314 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามอำเภอ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.67-1.00 ได้ค่าความเชื่อมั่นของการบริหารแบบมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นของสถานศึกษาอัจฉริยะ เท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัย

พบว่า 1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน การไว้วางใจ การตั้งเป้าหมาย และ วัตถุประสงค์ร่วมกัน และความยึดมั่นผูกพัน ตามลำดับ 2. สถานศึกษาอัจฉริยะ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย สติปัญญาที่เรียนรู้ได้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด การรับมือกับความซับซ้อน การสอนเพื่อความเชี่ยวชาญและการถ่ายโอนความรู้ การประเมินที่เน้นการเรียนรู้เป็นศูนย์กลางองค์กรแห่งการเรียนรู้ ความรู้เชิงสร้างสรรค์ และการ มุ่งเน้นการทำความเข้าใจ ตามลำดับ และ 3) การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน และครูในด้านความเป็นอิสระ ความไว้วางใจ และเป้าหมายและวัตถุประสงค์ สามารถทำนายความ เป็นโรงเรียนอัจฉริยะได้ร้อยละ 75.10 โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ: การบริหาร; การมีส่วนร่วม; สถานศึกษาอัจฉริยะ

Abstract

The purposes of this research were to: 1) study the level of participative management of school administrators and teachers; 2) study the level of smart school; and 3) analyze the participative management affecting smart school under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1. This descriptive research aimed to describe. The population consisted of 2,017 administrators and teachers. The sample of the study consisted of 314 school administrators and teachers under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 1 determined using Krejcie and Morgan Sample Size Table, derived by proportional stratified random sampling as distributed by district. The research instrument was a questionnaire developed by the researcher, with content validity ranging from 0.67-1.00 and reliability of 0.98 for participative management and 0.99 for smart school. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The research results were as follows: 1) Overall and in specific aspects, the participative management of school administrators and teachers were at a high level. Specifically, all aspects were at a high level. The aspects were autonomy, trust, goals and objectives, and commitment respectively. 2) Overall, smart school was at a high level. Specifically, the aspect was at a high level, the aspect was learnable intelligence. The aspects were at a high level. The aspects were embracing complexity, teaching for mastery and transfer, learning-centered, learning

organization, generative knowledge, and focus on understanding, respectively.
3) The participative management of school administrators and teachers in the aspects of autonomy trust and goals and objectives together predicted the smart school at a percentage of 75.10 with a statistical significance level of .01.

Keywords: Management; Participative; Smart School

บทนำ

โลกในปัจจุบันได้เข้าสู่ยุคสังคมพลิกผันหรือสังคมวุ่นวาย (Disruptive Society) ทุกอย่างมีการเคลื่อนตัวไปอย่างรวดเร็ว เปรียบเสมือนเหรียญที่มี 2 ด้าน คือมีด้านที่เกิดประโยชน์ และด้านที่ไม่เกิดประโยชน์ ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญของสังคมพลิกผันหรือสังคมวุ่นวายคือ ความก้าวหน้าของสื่อเทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ต ทำให้คนในสังคมไม่ว่าอยู่ที่ไหนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างสะดวก รวดเร็วมากยิ่งขึ้น จนทำให้สิ่งที่เป็นอยู่ถูกทดแทนไป สื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตของผู้คนในยุคปัจจุบันมากขึ้น จึงทำให้สถาบัน และองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องการทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพมีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารองค์กรให้เท่าทันต่อโลกปัจจุบัน นอกจากนี้สังคมไทยในปัจจุบันเด็ก และเยาวชนมีปัญหาเพิ่มมากขึ้น สืบเนื่องมาจากปัจจัยที่เกิดขึ้นต่างๆ มากมาย เช่น สื่อเทคโนโลยี ครอบครัว สภาพแวดล้อม ปัญหาเหล่านี้ล้วนแล้วต้องได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้น พร้อมทั้งต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กล่าวถึงการมีส่วนร่วมไว้ในมาตรา 8(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมาตรา 9(6) ได้กำหนดไว้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น ทั้งนี้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันส่งผลให้คุณภาพทางการศึกษาของเด็กและเยาวชนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าได้ขึ้นอยู่กับทรัพยากรบุคคลของคนในชาติ สิ่งที่จะเสริมสร้างทรัพยากรบุคคลได้คือการศึกษ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ว่า ประชาชนชาวไทยทุกคนควรได้รับโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เพื่อการดำเนินชีวิตของตนเองได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ในการจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นไปที่การผลิตบุคลากรเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน สำหรับภารกิจหลักในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์นั้นคือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพที่พร้อมด้วยความรู้และความความสามารถ มีทักษะด้านการสื่อสาร รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ในเชิงนวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ดังนั้น การบริหารจัดการศึกษาจะไม่สมบูรณ์แบบถ้าทุกส่วนไม่ร่วมมือกัน ผู้บริหาร

สถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นปัจจัยที่มีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอม บ่มเพาะสร้างคนในชาติให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ สามารถนำความรู้มาพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผน การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 ข้างต้น

การบริหารแบบมีส่วนร่วมนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษา นักเรียนหรือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กับสถานศึกษา ได้พัฒนางานต่างๆ และร่วมกันแก้ไขปัญหา ร่วมกันที่เกิดขึ้นให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ รวมถึงทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นกลไกที่สำคัญใน การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา อัจฉริยะ ดังที่ Perkins ได้กำหนดหลักการสำคัญ 7 ประการได้แก่ 1) ความรู้เชิงสร้างสรรค์ (Generative Knowledge) 2) สติปัญญาที่เรียนรู้ได้ (Learnable Intelligence) 3) มุ่งเน้นการทำความเข้าใจ (Focus on Understanding) 4) การสอนเพื่อความเชี่ยวชาญ และการถ่ายโอนความรู้ (Teaching for Mastery and Transfer) 5) การประเมินที่เน้นการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง (Learning-Centered Assessment) 6) การรับมือกับความซับซ้อน (Embracing Complexity) 7) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Perkins, 2024) หลักการสำคัญทั้ง 7 ประการนี้ เป็นหลักการที่สำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาอัจฉริยะ จะเห็นได้ว่า การบริหารสถานศึกษาอัจฉริยะมีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องของสื่อเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร รวมไปถึงการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาตนเองให้เท่าทันกับสื่อเทคโนโลยี และสร้างร่วมมือกันของบุคลากรในสถานศึกษา

จากรายงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 พบปัญหาในเรื่องของความพร้อมด้านทรัพยากรของโรงเรียนโดยเฉพาะในเขตพื้นที่ห่างไกล สมรรถนะของครูผู้สอนสู่การเป็นครูยุคใหม่ การขาดข้อมูลในมิติที่สามารถสะท้อนคุณภาพของผู้สอนโดยเฉพาะสัดส่วนครูผ่านการทดสอบ นอกจากนี้ ยังพบปัญหา ความเหลื่อมล้ำทั้งด้านการเข้าถึงและคุณภาพของการบริการทางการศึกษา การขาดความเชื่อมโยงระหว่างทักษะในการทำงานจริงและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ขาดการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการตอบสนองต่อความต้องการ รวมถึงการขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะไปสู่การปฏิบัติ ยังขาดการสร้าง ความเข้าใจและองค์ความรู้กับ ผู้ปฏิบัติทั้งครูและผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเพียงพอและชัดเจน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของการจัดการศึกษา ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิต และทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ยังไม่เพียงพอไม่เอื้อต่อการสร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1, 2567)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงสภาพความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อสถานศึกษาอัจฉริยะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยนี้จะนำไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารในแง่ของการบริหารงานด้านต่างๆ

ให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่จะนำไปสู่สถานศึกษาอัจฉริยะให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่สถานศึกษาอัจฉริยะ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1
3. เพื่อวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อสถานศึกษาอัจฉริยะของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ประชากร** ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 144 คน และครูจำนวน 1,873 คน รวม 2,017 คน
2. **กลุ่มตัวอย่าง** ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งได้จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน จิตติรัตน์ แสงเลิศุทัย, 2559) ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 23 คน และครูจำนวน 304 คน รวม 327 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) กระจายจำนวนตามที่ตั้งของอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง อำเภอปากท่อ อำเภอวัดเพลง และอำเภอบ้านคา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยแสดงในตารางดังนี้

อำเภอ	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู	ผู้บริหารสถานศึกษา	ครู
อำเภอเมือง	37	652	6	106
อำเภอจอมบึง	33	389	5	63
อำเภอสวนผึ้ง	19	317	3	51

อำเภอปากท่อ	33	312	5	51
อำเภอวัด	5	41	1	7
เพลง				
อำเภอบ้านคา	17	162	3	26
รวม	144	1,873	23	304
รวมทั้งสิ้น	2,017		327	

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม จากนั้นนำเครื่องมือที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหา(content validity) ของข้อกระทงคำถามแล้วหาดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์(Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67 และ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน นำแบบสอบถามที่รับกลับคืนมา ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยง (reliability) โดยการใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach (1970) อ้างถึงใน สุวิมล ติรกันันท์ (2551) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของการบริหาร แบบมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.98 และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของสถานศึกษาอัจฉริยะ เท่ากับ 0.99

4. การรวบรวมข้อมูล ดำเนินการจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 327 ฉบับ ไปยังผู้บริหาร สถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1 เพื่อขอให้ตอบคำถามในแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยไปรับคืนด้วยตนเอง ตามวัน เวลาที่นัดหมาย โดยได้รับกลับคืนมาเป็นจำนวน 314 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.02

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สรุปผลและเขียนรายงานฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลจากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สามารถสรุปผลตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 1

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การไว้วางใจ	4.36	0.66	มาก	2
2. ความยึดมั่นผูกพัน	4.27	0.76	มาก	4
3. การตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ร่วมกัน	4.27	0.47	มาก	3
4. ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน	4.38	0.64	มาก	1
รวม	4.33	0.58	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การไว้วางใจ การตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความยึดมั่นผูกพัน ตามลำดับ

2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลจากการศึกษาสถานศึกษาอัจฉริยะ ได้ผลสรุปดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1

(n = 314)

สถานศึกษาอัจฉริยะ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ความรู้เชิงสร้างสรรค์	4.37	0.61	มาก	6
2. สติปัญญาที่เรียนรู้ได้	4.45	0.57	มาก	1
3. การมุ่งเน้นการทำความเข้าใจ	4.29	0.76	มาก	7
4. การสอนเพื่อความเชี่ยวชาญและการถ่ายโอน ความรู้	4.39	0.61	มาก	3
5. การประเมินที่เน้นการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง	4.39	0.66	มาก	4
6. การรับมือกับความซับซ้อน	4.43	0.61	มาก	2
7. องค์กรแห่งการเรียนรู้	4.39	0.69	มาก	5
รวม	4.40	0.59	มาก	

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ระดับสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ประกอบด้วย สติปัญญาที่เรียนรู้ได้ (Learnable Intelligence) มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การรับมือกับความซับซ้อน (Embracing Complexity) การสอนเพื่อความเชี่ยวชาญและการถ่ายโอนความรู้ (Teaching for Mastery and Transfer) การประเมินที่เน้นการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง (Learning-Centered Assessment) องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

ความรู้เชิงสร้างสรรค์(Generative Knowledge) และการมุ่งเน้นการทำความเข้าใจ (Focus on Understanding) ตามลำดับ

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่3 จากสถานศึกษาอัจฉริยะได้มีผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ดังผลที่ปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

(n = 314)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	3	80.98	26.99	311.20	.00
Residual	310	26.89	0.09		
Total	313	107.87			

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	B	Beta	SE _b	t	Sig
ค่าคงที่	0.62		0.16	4.00	.00
ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (X ₄)	0.53	0.58	0.06	8.89	.00
การไว้วางใจ (X ₁)	0.22	0.25	0.05	4.24	.00
การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (X ₃)	0.12	0.10	0.05	2.59	.01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R = 0.866 R² = 0.751 SEE. = 0.295

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy) 2) การไว้วางใจ (Trust) และ 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) เป็นองค์ประกอบที่ทำให้เกิดต่อสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01เป็นตัวแปรที่ได้รับการเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยนี้พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งได้แก่ ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy) การไว้วางใจ (Trust) และการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) สามารถทำนาย สถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 75.10

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากทุกด้านโดย ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ การไว้วางใจ (Trust) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) และความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่เน้นเปิดโอกาสให้ครูในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา จึงส่งผลให้เกิดมุมมองที่หลากหลายการมีส่วนร่วมของหลายฝ่ายย่อมมีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับจากผู้ปฏิบัติงานมากกว่าการตัดสินใจจากคนเพียงไม่กี่คน นอกจากนี้ เมื่อครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและวางแผนงานด้วยกัน ย่อมมีความเข้าใจในเหตุผลและที่มาของการตัดสินใจนั้นๆ ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และเกิดความเต็มใจในการปฏิบัติงานนั้นย่อมส่งผลให้ผลลัพธ์ของงานออกมาอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมยังเป็นการสร้างความไว้วางใจ สร้างการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้เป็นการสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานเชิงบวก ช่วยให้ครูรู้สึกสบายใจในการแบ่งปันข้อมูล การแสดงความคิดเห็นซึ่งนำไปสู่การแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติ และเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูให้เกิดความรัก เกิดความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและเกิดความยึดมั่นผูกพันระหว่างอีกด้วยส่งผลให้การดำเนินงานในสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามมา สอดคล้องกับแนวคิดหรือทฤษฎีของ Likert ได้กล่าวไว้ว่าการติดต่อสื่อสารจากบนลงล่าง และจากล่างขึ้นบนนั้น ทั้งยังมีการติดต่อสื่อสารตามแนวนอน คือการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับเป้าหมาย โดยเฉพาะการตัดสินใจกระทำในกลุ่มที่ผู้บริหารมีความเชื่อมั่น และไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเต็มที่ ระหว่างเพื่อนร่วมงานที่อยู่ในระดับเดียวกันในการจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารไม่เพียงแต่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเท่านั้นแต่จะพยายามให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าพวกเขามีความสำคัญความเกี่ยวพันระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชาจะเป็นอย่างตรงไปตรงมาภายในบรรยากาศของความเป็นมิตรภาพองค์กรที่เป็นทางการและองค์กรที่ไม่เป็นทางการจะเข้ากันได้เป็นอย่างดี (Likert, 1961 อ้างถึงใน นิสรพร แซ่มุงงาม, 2561) สอดคล้องกับงานวิจัยของอมรศักดิ์ ปิ่นกำลัง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานดังกล่าว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ความยึดมั่นผูกพัน

(Commitment) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) และการไว้วางใจกัน (Trust) (อมรภัก ปิ่นกำลัง, 2562) จะเห็นได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่เปิดโอกาสในบุคคลากรในสถานศึกษาได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ร่วมกันเสนอความคิด และแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่กัน ลดความขัดแย้งกันในสถานศึกษา และเป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรที่มีความสามารถได้แสดงความคิดเห็น ได้ร่วมกันระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาได้เป็นส่วนหนึ่ง

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สถานศึกษาอัจฉริยะ ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ มากทุกด้านโดย สถิติปัญหาที่เรียนรู้ได้ อยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ การรับมือกับความซับซ้อน การสอนเพื่อความเชี่ยวชาญและการถ่ายทอดความรู้ การประเมินที่เน้นการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง องค์กรแห่งการเรียนรู้ ความรู้เชิงสร้างสรรค์ และการมุ่งเน้นการทำความเข้าใจ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะ สถานศึกษาอัจฉริยะเป็นสถานศึกษาที่เน้นพัฒนาอย่างเป็นระบบและมุ่งเน้นการเรียนรู้ที่เป็นศูนย์กลางควบคู่กับ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะที่จำเป็นพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงกับสังคมยุคดิจิทัล โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้มองเห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรม มาใช้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ และยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการพัฒนาคนเป็นหลัก สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดสถิติปัญหาที่เรียนรู้ได้ และมีความรู้ในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของความเป็น สถานศึกษาอัจฉริยะในสังคมยุคดิจิทัล เพราะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ไม่หยุดนิ่งในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ไม่ว่าจะเป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ หรือวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัย นอกจากนี้สถานศึกษาอัจฉริยะยังสามารถรับมือกับสถานการณ์ที่มีความซับซ้อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีระบบการคิดที่เป็นขั้นเป็นตอนและสามารถคิดเชื่อมโยงได้อย่างเป็นระบบ ทั้งยังมีการใช้เทคโนโลยีช่วยในการวิเคราะห์ให้ข้อมูลใหม่เพื่อประกอบการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Perkins ได้ให้ความหมายว่า โรงเรียนอัจฉริยะหมายถึง การเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะและความอดทนต่อความซับซ้อน รวมถึงเริ่มสร้างความรู้สึกตื่นเต้นเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่น่าสนใจและท้าทาย (Perkins, 2024) นอกจากนี้ ยังสนับสนุนครูในการจัดการกับความซับซ้อนของมุมมองและแนวปฏิบัติใหม่ๆ อีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ Meshkani ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเป็นองค์กรอัจฉริยะของโรงเรียนไว้ว่าการเป็นองค์กรอัจฉริยะของโรงเรียนจะช่วยในการจัดการความรู้จากกระบวนการตรวจสอบ และควบคุมการถ่ายทอดการเรียนรู้ส่วนบุคคลไปสู่การเรียนรู้ขององค์กรส่งผลให้องค์กรมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลง (Meshkani, 2012 อ้างถึงใน อักขราภัก สิริพิพรรตมณี, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัย

ของชลชัย ศรีเชียง ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาอัจฉริยะของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาอัจฉริยะของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตภาคกลาง จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกจำแนกตามองค์ประกอบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาตามองค์ประกอบ พบว่า สถานศึกษาอัจฉริยะ มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารอัจฉริยะ ครูอัจฉริยะ นักเรียนอัจฉริยะ และห้องเรียนอัจฉริยะ อยู่ในลำดับต่ำสุด ตามลำดับ (ชลชัย ศรีเชียง, 2567) จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาอัจฉริยะมีความสำคัญเป็นอย่างมากในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ การบริหารจัดการ และการพัฒนาบุคลากรเป็นสถานศึกษาที่เน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการเรียนรู้และบริหารจัดการสถานศึกษา สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง มุ่งเน้นให้ครูเป็นผู้นำทางวิชาสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสร้างสรรค์อย่างมีคุณภาพโดยการเน้นทักษะการคิด สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และพร้อมรับมือกับความซับซ้อนที่สังคมยุคดิจิทัลเป็นกำลังเผชิญอยู่

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ปรากฏผลเรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy) 2) การไว้วางใจ (Trust) และ 3) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) เป็นตัวแปรที่ได้รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายสถานศึกษาอัจฉริยะ สังกัดสำนักงานดังกล่าว ได้ร้อยละ 75.10 ทั้งนี้เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาให้ก้าวสู่การเป็นสถานศึกษาอัจฉริยะ เนื่องจากเป็นรูปแบบการบริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทุกระดับมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ช่วยสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี สร้างความผูกพันต่อองค์กร กระจายความรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อลดความกดดัน นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แบ่งปันความรู้ใหม่ๆ การสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ รวมไปถึงพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังช่วยให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรได้พัฒนาทักษะที่จำเป็น ล้วนเป็นรากฐานของสถานศึกษาอัจฉริยะอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Swanberg ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นแนวทางการบริหารที่ผู้บริหารไว้วางใจและให้โอกาสแก่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อรับผิดชอบงานต่างๆ ผู้บริหารจะมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนช่วยเหลือและเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานร่วมกันซึ่งจะช่วยขจัดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานได้ และยังให้อิสระในการรับผิดชอบงานของตนเอง

ซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทุ่มเท และเต็มใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ (Swanberg, 1996 อ้างถึงใน ครองคน บำรุงเวช, 2566) สอดคล้องกับงานวิจัยของวิระ บุตรฤทธิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา-สตูล ประกอบด้วย 1) การเป็นบุคคลที่รอบรู้ 2) การมีแบบแผนความคิดและ 3) การคิดอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกรายด้านส่งผลต่อการเกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ โดยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบทีละขั้นตอน (Stepwise) ผลการศึกษา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตัวแปรที่เข้าสู่อการทำนายได้แก่การไว้วางใจกัน (Trust) ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกรายด้านส่งผลต่อการเกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ มากที่สุด ด้านการไว้วางใจกัน (Trust) รองลงมาความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) และต่ำสุด คือ ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน (Autonomy) ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (วิระ บุตรฤทธิ์, 2566) จะเห็นได้ว่า การไว้วางใจกัน ความยึดมั่นผูกพัน และความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานส่งผลต่อการเกิดองค์การแห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ สอดคล้องกับ 1) ความรู้เชิงสร้างสรรค์ 2) สถิติปัญญาที่เรียนรู้ได้ 3) การมุ่งเน้นการทำความเข้าใจ และ 4) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสถานศึกษาอัจฉริยะโดยการเป็นบุคคลที่รอบรู้นั้น มนุษย์ทุกคนสามารถเป็นบุคคลที่รอบรู้ได้ตาม ความถนัดของแต่ละบุคคล การมีความรู้หลากหลายสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้สร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ บุคคลที่รอบรู้ในด้านทางการศึกษาจะสามารถออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา ออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาวิชาที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเกิดความรู้เชิงสร้างสรรค์ เกิดความสามารถในการเรียนรู้หรือมีสติปัญญาที่สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน มีแบบแผนทางความคิด สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เป็นบุคคลที่มีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ เมื่อมีกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพจึงก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงโดยไม่เน้นการท่องจำแต่เน้น การทำความเข้าใจและสามารถนำความรู้หรือข้อมูลนั้นๆ ไปประยุกต์ใช้ได้ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นคุณสมบัติในการพัฒนาสถานศึกษาให้กลายเป็นสถานศึกษาอัจฉริยะที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมยุคดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอองค์ความรู้ใหม่คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. การไว้วางใจกัน (Trust) 2. ความยึดมั่นผูกพัน (Commitment) 3. การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) 4. ความมี

อิสระใน (Autonomy) การปฏิบัติงานส่งผลต่อสถานศึกษาอัจฉริยะ ซึ่งสถานศึกษาอัจฉริยะประกอบด้วย 1. ความรู้เชิงสร้างสรรค์ (Generative Knowledge) 2. สติปัญญาที่เรียนรู้ได้ (Learnable Intelligence) 3. การมุ่งเน้นการทำความเข้าใจ (Focus on Understanding) 4. การสอนเพื่อความเชี่ยวชาญและการถ่ายโอนความรู้ (Teaching for Mastery and Transfer) 5. การประเมินที่เน้นการเรียนรู้เป็นศูนย์กลาง (Learning-Centered Assessment) 6. การรับมือกับความซับซ้อน (Embracing Complexity) 7. การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

บทสรุป

บทสรุปจากข้อค้นพบผลการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อสถานศึกษาอัจฉริยะของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 สรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) ควรมุ่งเน้นความยึดมั่นผูกพัน (commitment) การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน (Goals and Objectives) การไว้วางใจกัน (Trust) และความมีอิสระในการปฏิบัติงาน (Autonomy) ซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสถานศึกษาอัจฉริยะเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ควรแสดงออกถึงการยอมรับคุณค่าและบทบาทหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน โดยการผ่านการสื่อสารที่จริงใจ นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ในสถานศึกษาร่วมกันเพื่อสร้างความรู้สึกยึดมั่นผูกพัน สร้างความรักสามัคคีต่อกัน ส่งผลให้เกิดความผูกพันต่อสถานศึกษาหรือองค์กรในระดับที่เหมาะสมก็จะนำไปสู่การร่วมมือกันปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างสร้างสรรค์ และเป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ความเป็นอัจฉริยะในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้เน้นความเข้าใจอย่างลึกซึ้งโดยเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองเป็นหลักมากกว่าการเรียนการสอนในรูปแบบการท่องจำ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในด้านการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับยุคดิจิทัลรวมถึงการวัดผลและประเมินผลที่เน้นความเข้าใจของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ส่งเสริมการทำความเข้าใจในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างแท้จริงและพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันสร้างควมมีอิสระต่อการปฏิบัติงานซึ่งถือว่าเป็นกลไกที่สำคัญในการปฏิบัติงานที่พร้อมเปิดโอกาสให้ทุกคนในสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มศักยภาพ ไว้วางใจ เชื่อมั่น ในการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันลดความสับสน สิ่งเหล่านี้สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้กลายเป็นสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นสถานศึกษาอัจฉริยะ
3. ควรศึกษารูปแบบการเป็นสถานศึกษาอัจฉริยะที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ครองคน บำรุงเวช. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับความเพลินในงานของครูในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- จิตติรัตน์ แสงเลิศอุทัย. (2559). *วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- ชลชัย ศรีเชียง. (2567). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาอัจฉริยะของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตภาคกลาง. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- นิสราพร แซ่มชงาม. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูใน สถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 4. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิระ บุตรฤทธิ์. (2566). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเกิดองค์การ แห่งการเรียนรู้ในยุควิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา-สตูล. *วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. (2567). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2566-2570)*. https://ratchaburi1.go.th/?page_id=3098#flipbook-df_6669/3/.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุวิมล ติรณานนท์. (2551). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรภาค ปิ่นกำลัง. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ บริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อักษรภาค สิทธิพรรัตนมณี. (2566). การวิเคราะห์องค์ประกอบที่เป็นองค์การอัจฉริยะของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- Perkins, D. (2024). *Smart Schools Key principles for schools to develop*. <https://pz.harvard.edu/projects/smart-schools>.

